

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI AMMATILISESTA KOULUTUKSESTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMISEKSI

1 Asian tausta ja asetusehdotuksen pääasiallinen sisältö

Ammatillisesta koulutuksesta annettu laki (531/2017) ja ammatillisesta koulutuksesta annettu asetus (673/2017) astuivat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2018. Lailla ammatillisesta koulutuksesta kumottiin lait ammatillisesta peruskoulutuksesta (630/1998) sekä ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (631/1998).

Tällä asetusesityksellä ammatillisesta koulutuksesta annettua asetusta ehdotetaan muutettavan siten, että asetuksen 20 §:ää, jossa säädetään tutkinnoista, joihin opiskeluoikeuden peruuttamista koskevaa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää sovelletaan, päivitetäisiin tutkintojen osalta vastaamaan opetus- ja kulttuuriministeriön asetusta ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteesta (680/2017).

2 Asetuksenantovaltuus

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:n 4 momentin mukaan tutkinnoista, joihin tätä pykälää sovelletaan, säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3 Nykytila

Opiskeluoikeuden peruuttamista koskevat ns. SORA-säännökset tulivat voimaan vuoden 2012 alussa. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 40 §:n mukaan hakijan terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei saa olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle. Opiskelijaksi ei kuitenkaan voida ottaa sitä, joka ei ole terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään kykenevä koulutukseen liittyviin käytännön työtehtäviin oppilaitoksessa, työpaikalla tai muussa oppimisympäristössä, jos lain 81 §:ssä tarkoitettuihin tutkintoihin liittyvät turvallisuusvaatimukset sitä edellyttävät ja jos estettä ei voida kohtuullisin toimin poistaa.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:n mukaan koulutuksen järjestäjä voi peruuttaa oikeuden suorittaa tutkinto sekä oikeuden osallistua tutkintokoulutukseen, kun koulutukseen tai ammatissa toimimiseen sisältyy alaikäisten turvallisuutta, potilas- tai asiakasturvallisuutta taikka liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia. Opiskeluoikeus voidaan peruuttaa, jos 1) opiskelija on vaarantamalla toistuvasti tai vakavasti koulutuksessa toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden osoittautunut ilmeisen soveltumattomaksi toimimaan koulutukseen liittyvissä käytännön tehtävissä oppilaitoksessa, työpaikalla tai muussa oppimisympäristössä; 2) on ilmeistä, että opiskelija ei terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään täytä lain 40 §:n mukaisia opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä; tai 3) opiskelija on tutkintoa suorittamaan hakeutuessaan salannut sellaisen 41 §:n 2 momentissa tarkoitettun tiedon opiskeluoikeuden peruuttamista koskevasta päätöksestä, joka olisi voinut estää hänen ottamisensa opiskelijaksi.

1.1.2018 kumoutuneen ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 32 §:ssä säädettiin opiskeluoikeuden peruuttamisesta silloin, kun opintoihin tai ammatissa toimimiseen sisältyi alaikäisten turvallisuutta, potilas- tai asiakasturvallisuutta taikka liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia. 1.1.2018 kumoutuneen ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 11 §:ään sisältyneen viittaussäännöksen nojalla pykälää sovellettiin myös ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitettussa koulutuksessa.

Ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun 1.1.2018 kumoutuneen valtioneuvoston asetuksen 16 §:ssä säädettiin niistä ammatillisista perustutkinnoista, joihin johtaviin opintoihin opiskeluoikeuden peruuttamista koskevaa ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain 32 §:ää sovellettiin.

Ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun 1.1.2018 kumoutuneen asetuksen 8 §:ssä puolestaan säädettiin niistä ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista, joihin johtaviin opintoihin opiskeluoikeuden peruuttamista koskevaa ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 11 §:n 9 kohtaa sovellettiin.

4 Yksityiskohtaiset perustelut

20 § *Opiskeluoikeuden peruuttaminen*

Asetukseen lisättäisiin tutkintorakenteesta 1.1.2018 poistuneet lennonjohdon perustutkinto, linja-autonkuljettajan ammattitutkinto, puutavaran autokuljetuksen ammattitutkinto, yhdistelmäajoneuvonkuljettajan ammattitutkinto, psykiatrisen hoidon erikoisammattitutkinto sekä valmentajan erikoisammattitutkinto, sillä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain siirtymäsäännösten nojalla kyseisiä tutkintoja voidaan suorittaa vuoden 2021 loppuun asti.

Asetukseen lisättäisiin tutkintorakenteeseen lisätyt, vuosien 2018—2019 aikana voimaan tulevat, uudet tutkinnot, joihin tulisi soveltaa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää. Näitä tutkintoja olisivat kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto, välinehuoltoalan perustutkinto, hieronnan ammattitutkinto, kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinto, kuljetusalan ammattitutkinto, liikunnan ja valmennuksen ammattitutkinto, merenkulkualan ammattitutkinto, mielenterveys- ja päihdetyön ammattitutkinto, terveysalan ammattitutkinto, turvallisuusalan ammattitutkinto, hieronnan erikoisammattitutkinto, kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalvelujen erikoisammattitutkinto, immobilisaatiohoidon erikoisammattitutkinto, kasvatus- ja ohjausalan erikoisammattitutkinto, puhevammaisten tulkkauksen erikoisammattitutkinto ja valmennuksen erikoisammattitutkinto.

Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnossa, joka tulee voimaan 1.8.2018, yhdistyvät lapsi- ja perhetyön, nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen ja viittomakielen ohjauksen perustutkinnot, joihin kaikkiin voimassa olevan asetuksen mukaan sovelletaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää.

Välinehuoltoalan perustutkinto tulee voimaan 1.8.2018. Välinehuoltolan perustutkinto on keskeinen infektion torjunnan ja mikrobikontaminaatioiden ehkäisyn osaamista tuottava tutkinto, jota tarvitaan terveydenhuollossa, lääketeollisuudessa, erilaisissa laboratorioissa, eläinten terveydenhuollossa ja elintarviketeollisuudessa. Välinehuol-

toalan perustutkintoon liittyvinä terveydentilan ja toimintakyvyn esteinä koulutuksen järjestäjät tuovat esille opiskelijan toimintakykyyn ja terveydentilaan liittyviä fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia ongelmia. Erityisesti tuki- ja liikuntaelinsairaudet, ihoallergiat (mm. kemikaalit ja suojakäsineet) sekä alkoholin ja päihteiden käyttö estävät tutkinnon suorittamisen. Nämä voivat muodostaa potilas- ja asiakasturvallisuusrisikin sekä työturvallisuusrisikin. Välinehuoltotyön välillisen hoitotyön luonteen vuoksi potilas- tai asiakasturvallisuuden vaarantuminen on verrattavissa esimerkiksi laitoshuoltajan tai ravitsemustyöntekijän työhön. Näillä perusteilla esitetään, että välinehuoltoalan perustutkintoon sovellettaisiin ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää.

Hierojan ammattitutkinnon nimi muuttuu 1.1.2019 alkaen *hieronnan ammattitutkinoksi*. Hierojan erikoisammattitutkinnon nimike muuttuu vastaavasti 1.1.2019 alkaen *hieronnan erikoisammattitutkinoksi*. Hierojan ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin sovelletaan voimassa olevan asetuksen mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää.

Kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinnossa, joka tulee voimaan 1.1.2019 alkaen, yhdistyvät perhepäivähoitajan ammattitutkinto, koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinto, romanikulttuurin ohjaajan ammattitutkinto ja lasten ja nuorten erityisohjaajan ammattitutkinto. Kaikkiin paitsi romanikulttuurin ohjaajan ammattitutkintoon on sovellettu ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää. Kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkintoon ehdotetaan sovellettavaksi kokonaisuudessaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää. Kaikki kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinnon suorittajat työskentelevät kasvatus- ja ohjaustehtävissä pääosin lasten ja nuorten parissa. Aikuisten parissa vaativaa ohjaustyötä tekevien kohdalla tulee huomioida erityisesti asiakasturvallisuuteen liittyvät näkökulmat.

Kuljetusalan ammattitutkintoon, joka tuli voimaan 1.1.2018, yhdistyivät linja-autonkuljettajan, puutavaran autonkuljetuksen ja yhdistelmäajoneuvonkuljettajan ammattitutkinnot, joihin sovelletaan voimassa olevan asetuksen mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää. Lisäksi tutkintoon on sisällytetty kuljetusalaan liittyvää osaamista auto- ja kuljetusalan työnjohdon ammattitutkinnosta. Tämä osaaminen muodostaa kuljetusalan ammattitutkinnossa kuljetusalan työnjohdon osaamisalan, johon ei tulevaisuudessa ole tarkoitus soveltaa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää. Kyseinen osaamisala on tarkoitus myöhemmässä vaiheessa sulkea lain 81 §:n soveltamisalan ulkopuolelle.

Lentokonetekniikan ammattitutkinto ja lentokonetekniikan erikoisammattitutkinto tulivat voimaan 1.1.2018. Kyseessä on uudet tutkinnot. Tutkintojen sisällöt ja työtehtävät liittyvät ilmailuun, jota koskee erityiset turvallisuusmääräykset. Turvallisuusmääräykset ovat samat kuin lentokoneasennuksen perustutkinnossa, johon sovelletaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää. Tästä syystä kyseisiin tutkintoihin ehdotetaan sovellettavaksi lain 81 §:ää.

Liikunnan ja valmennuksen ammattitutkinnossa, joka tulee voimaan 1.1.2019, yhdistyvät liikunnan ammattitutkinto sekä valmentajan ammattitutkinto, joihin sovelletaan voimassa olevan asetuksen mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää.

Merenkulkualan ammattitutkinto on uusi tutkinto, joka on tullut voimaan 1.1.2018. Koska koulutukseen ja ammatissa toimimiseen sisältyy liikenteen turvallisuutta koskevia vaatimuksia, on perusteltua, että kyseiseen tutkintoon sovelletaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää. Merenkulkualan perustutkintoon sovelletaan kyseistä lainkohtaa. Merenkulkualan ammattitutkinnossa osoitetaan vastaavaa, mutta syvällisempää ammattitaitoa.

Päihdetyön ammattitutkinnon nimi muuttuu 1.8.2018 *mielenterveys- ja päihdetyön ammattitutkinnoksi*. Päihdetyön ammattitutkintoon sovelletaan voimassa olevan asetuksen mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää.

Terveysalan ammattitutkinnossa, joka tulee voimaan 1.1.2019, yhdistyvät jalkojenhoidon ammattitutkinto, kipsausalan ammattitutkinto sekä obduktiopreparaattorin ammattitutkinto, joihin sovelletaan voimassa olevan asetuksen mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää.

Vartijan ammattitutkinnon nimi muuttuu 1.8.2018 *turvallisuusalan ammattitutkinnoksi*. Vartijan ammattitutkintoon sovelletaan voimassa olevan asetuksen mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää.

Kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalvelujen erikoisammattitutkinnossa, joka tulee voimaan 1.8.2018, yhdistyvät kehitysvamma-alan erikoisammattitutkinto, näkövammaistaitojen ohjaajan erikoisammattitutkinto sekä työvalmennuksen erikoisammattitutkinto, joihin sovelletaan voimassa olevan asetuksen mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää.

Kipsimestarin erikoisammattitutkinnon nimi muuttuu 1.8.2018 *immobilisaatiohoidon erikoisammattitutkinnoksi*. Kipsimestarin erikoisammattitutkintoon sovelletaan voimassa olevan asetuksen mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää.

Kasvatus- ja ohjausalan erikoisammattitutkinnossa, joka tulee voimaan 1.1.2019, yhdistyvät romanikulttuurin ohjaajan erikoisammattitutkinto sekä koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen erikoisammattitutkinto. Koulunkäynnin ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen erikoisammattitutkintoon sovelletaan voimassa olevan asetuksen mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää. Romanikulttuurin ohjaajan erikoisammattitutkintoon ei ole sovellettu lain 81 §:ää. Uuteen kasvatus- ja ohjausalan erikoisammattitutkintoon ei ole suunnitteilla osaamisaloja, joten koko tutkintoon ehdotetaan sovellettavaksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää.

Puhevammaisten tulkin erikoisammattitutkinnon nimi muuttuu 1.1.2019 *puhevammaisten tulkkauksen erikoisammattitutkinnoksi*. Puhevammaisten tulkin erikoisammattitutkintoon sovelletaan voimassa olevan asetuksen mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 81 §:ää.

Valmentajan erikoisammattitutkinnon nimi muuttui 1.1.2018 *valmennuksen erikoisammattitutkinnoksi*. Valmentajan erikoisammattitutkintoon on sovellettu ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain 11 §:n 9 kohdan viittaussäännöstä koskien opiskeluoikeuden peruuttamista.

5 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei arvioida olevan taloudellisia eikä muita vaikutuksia, sillä asetuksella ei esitetä merkittäviä muutoksia ennen 1.1.2018 voimassa olleisiin säädöksiin.

6 Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä virkatyönä yhteistyössä Opetushallituksen kanssa. Esitys liittyy ammatillisen koulutuksen reformiin. Asetusta on käsitelty ammatillisen koulutuksen reformin seurantaryhmässä. Seurantaryhmän jäseniltä on pyydetty kommentteja asetusluonnoksesta sekä perustelumuiistiosta. Esitys on käsitelty kuntatalouden ja –hallinnon neuvottelukunnassa. Asetusehdotusta ei ole tarkastettu oikeusministeriön lainvalmisteluosaston laintarkastusyksikössä, koska muutos on yleiseltä merkitykseltään vähäinen.

Asetusmuutoksesta ei pyydetty kirjallisia lausuntoja asian vähäisen merkityksen vuoksi.

7 Voimaantulo

Asetuksen esitetään tulevan voimaan 19 päivänä helmikuuta 2018.